

RECUPERACIÓ DEL JARDÍ DE LA MISERICÒRDIA COM A ESPAI URBÀ
 CONTRASTOS AL JARDÍ DE LA MISERICÒRDIA

Aquesta intervenció començà a principis de gener de 2007 i culmina en el mes de desembre del mateix any, formant part de Projecte de la 2a fase del tancament del jardí de la Misericòrdia.

El projecte consistia bàsicament en la reordenació del propi jardí, la substitució de la deplorable reixa metàl·lica que tancava aquest espai, l'obertura del jardí a la ciutat mitjançant nous accessos i la rehabilitació de la balustrada que encara avui ens acompanya en la pujada de La Costa de La Sang fins arribar a la Plaça de l'Hospital.

Hi ha qui diu que aquest jardí, mal anomenat 'botànic', mai no ho va ser. Si ho va pretendre, però obscurs interessos de tota índole sumats a constants i subtils canvis d'ubicació varen fer fracassar el projecte, que va ser durant molts d'anys, poc més que un hort urbà amb una gran porta a manera d'arc triomfal, disseny de l'arquitecte Joan Sureda.

Si sabem que en 1896 l'arquitecte provincial Joan Guasp va fer un nou projecte de distribució del jardí/hort/botànic, que no va fer sinó afegir més confusió a tot l'assumpte.

Un extracte irònic i molt representatiu d'aquesta estranya situació...
 Josep Maria Palau i Camps

"Bé; suposem que, per no importa quins camins, hem arribat al capdamunt de la Rambla. Si des d'aquest lloc miram al llarg del passeig, ens queda a mà esquerra el carrer dels Oms - que, dit sigui de passada, és una verdadera birria -, i a la dreta la pujada que, fent un viratge també a la dreta, du fins a l'Hospital i que s'anomena pomposament carrer del Jardí Botànic, perquè un dels seus costats està limitat per la reixa del jardí de la Misericòrdia i dins aquest jardí hi ha un arbre gros, un ficus 'elàstica', si els nostres coneixements de botànica no ens enganyen. La qüestió de si un sol arbre, per gros que sigui, pot constituir un jardí botànic, no s'ha discutit mai encara, almenys jo ho supos, perquè, cas d'haver-se discutit, o haurien tret el nom del carrer o haurien posat més 'botànica' al dit jardí. El fet de la senyora francesa que, amb una guia de ciutat a la mà i el nas dins les reixes de la Misericòrdia, deienavava on era el jardí botànic, ja és, per si sol, prou comentari perquè un es faci idea d'aquesta mena de jardí, que ningú no ha pogut definir encara"
 (Palau i Camps 1959, 51-52).

El jardí, un dels pulmòn del barri, romandria fins en aquest moment, negat i literalment abandonat. Amb aquesta actuació i altres complementàries hem aconseguit recuperar aquest espai urbà per a la ciutadania, com un petit oasi al centre de la ciutat, on passejades i moments de reflexió es fonen baix l'ombra d'un dels arbres més representatius i longevus de Palma, el Ficus de La Misericòrdia.

La rehabilitació de la balustrada de marès que se desintegrava literalment amb el pas dels anys i dels vehicles, i el canvi del tancament metàl·lic, només varen ser excuses per a completar el projecte que tenim al cap des de feia anys; la integració real d'aquest jardí dins el teixit urbà de Palma. Per això, només varem haver de donar sortida al fins ara 'cul de sac' que es formava davant la Plaça de l'Hospital a la zona més alta del jardí, integrant una escala per salvar la diferència de cotes i adaptant a més a més un dels accessos existents per aconseguir l'accessibilitat real de tot el jardí.

Altres actuacions complementàries però igualment importants, varen ser:

La pavimentació dels recorreguts naturals - que es desenvolupen entre el nou accés de la Plaça de l'Hospital i la Via Roma, aconseguint així que els vianants recorrin en paral·lel l'interior del jardí, oblidant-nos de la petita vora via que acompanya la part exterior de la balustrada i que des de llavors, està molt menys transitada.

L'aposta decidida per la vegetació més 'autòctona' i racional, parametrizant totes les pautes estacionals per tal de controlar i programar els diferents recs intentant acostar-nos al model de jardí sostenible.

La rehabilitació del banc de la Plaça amb la prolongació del respall de ferro forjat del propi banc, per tal de suprimir la malla de 'galliner' existent, evitant al mateix temps la possible caiguda cap al jardí.

S'ha afavorit la percepció del ficus i se l'ha alliberat de la cotilla visual que representava la vorera que a peu de jardí l'envoltava.

I la creació d'un altre nou accés al jardí, en el seu punt mig, per tal d'augmentar la fluïdesa de circulacions, tant 'entrants' com 'sortints'.

... S'han cuidat els detalls, s'han minimitzat els trasplantaments d'espècies vegetals, s'ha reordenat i optimitzat el mobiliari urbà i s'ha impulsat la utilització d'arids reciclats i paviments filtrants.

El que no sabem ni podem explicar amb lletres i paraules són les sensacions que allà es viuen. Per intentar percebre alguna d'aquestes sensacions, hauríem de fer una passejada pel jardí, algun matí de primavera o d'estiu... per sentir aquella pau interior que ens transmet l'ombra del ficus i la calidesa del sol en clar contrast amb la visió d'una ciutat en plena ebullició...

diuen que els espais, per entendre's, han de ser vivuts!

